

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	A. Bibo	Datum	13 september 2022
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	10449209
E-mail	annemarie.bibo@utrecht.nl	Onderwerp	Reactie Rapport coronalessen Gemeente Utrecht
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken

Geachte leden van de raad,

Op 8 juli j.l. boden wij u met [deze brief](#) het rapport ‘Grote stad, langdurige crisis: Leren van twee jaar Utrechtse Corona-ervaringen’ aan. Gezien het naderende reces ontbrak in juli onze inhoudelijke reactie op het rapport nog. Ons gesprek met de onderzoekers heeft recent plaatsgevonden. In onze beantwoording van [SV2022-97](#) ‘Leren leven met corona’ vernam u eerder hoe wij op dit moment al aan de slag zijn met de geleerde lessen. We hebben zelf onze voorbereidingen getroffen en hebben een sectorplan voor de gemeente opgesteld. We zijn in gesprek met de relevante netwerken om als stad zo goed mogelijk te anticiperen op een eventuele ervaring in het najaar.

Onze reactie op de tiental aanbevelingen uit het rapport laat zich als volgt samenvatten:

1. *Zet in op doe-kracht*

De aanbeveling heeft betrekking op ruimte voor initiatief, creativiteit en “doen wat nodig is”. Wij herkennen ons in het geschetste beeld en het is één van de doorslaggevende factoren geweest van onze Utrechtse aanpak. Deze aanpak was het sterkst waar we expliciet de regie namen. We zetten deze lijn onverminderd door bij de aanpak van de huidige crises. Een goed voorbeeld is de recente aanpak van de huisvesting van de statushouders: een reguliere taak die op een andere manier is aangepakt en tot snelle resultaten heeft geleid. De mate waarin ‘doe-kracht’ aanwezig is, verschilt per gemeentelijk organisatieonderdeel. Het inzetten ervan vraagt continue alertheid van bestuur en management, waarbij evenwicht tussen resultaatgerichtheid en betrouwbaarheid gezocht moet worden.

2. *Stuur en organiseer op nabijheid*

Deze aanbeveling gaat over het werken in partnerschap, korte lijntjes houden met betrokkenen en weten wat er leeft en speelt in de stad. “Sturen op nabijheid” noemen de onderzoekers het. De aanbeveling is herkenbaar en in het coalitieakkoord ook als leidend principe gekozen met ‘Contact maakt de stad’.

3. *Ga actief op zoek naar zachte signalen van harde problemen*

Deze aanbeveling gaat in op de achilleshiel van het werken in partnerschappen, namelijk hoe “dekkend” is het (geïstitutionaliseerde) netwerk echt? Het is één van de grootste uitdagingen om de blinde vlekken in ons netwerk te ontdekken en nieuwe verbindingen te leggen. De onderzoekers deden de aanbeveling om hier meer systematisch naar op zoek te gaan, gekoppeld aan specifieke vraagstukken. (Bijvoorbeeld door de vraag te stellen: welke groepen mogen we bij deze opgave in elk geval niet vergeten?) Wij willen hier passend bij de ambitie ‘Contact maakt de stad’ werk van maken.

4. *Versterk het vermogen tot herprioriteren*

Deze aanbeveling raakt aan werkdruk en (soms zware) belasting van medewerkers. De onderzoekers merken terecht op dat de organisatie diep is gegaan tijdens de pandemie en dat het van belang is hier oog voor te houden. De aanbeveling raakt aan de gedrevenheid en betrokkenheid en het grote oplossingsvermogen in onze organisatie. Het is helder dat we als organisatie hieraan moeten werken en het is zoeken naar een effectieve manier om dat te doen. De oplossingsrichting ligt in het tijdig krijgen van concrete voorstellen uit de organisatie.

5. *Waardeer en borg de robuuste uitvoering*

Deze aanbeveling gaat over de (her)waardering van de uitvoering waar deze crisis ontegenzeggelijk aan heeft bijgedragen. De nieuwe coalitie heeft uitvoeringskracht in het akkoord zeer serieus genomen en hiervoor ook middelen beschikbaar gesteld.

6. *Opereer zelfbewust in bovenlokale crisisregimes*

Deze aanbeveling gaat in op de gemeente als onderdeel van een groter ‘netwerk’ (G4, VRU, VB). Wij herkennen wat de onderzoekers opmerken over onze manier van werken en doen ons best zo veel mogelijk autonoom en zelfbewust te opereren in partnerschappen.

7. *Investeer in inclusieve publiekscommunicatie en effectieve gedragsbeïnvloeding*

Deze aanbeveling gaat in op investeren in fijnmazige wijk- en doelgroepengerichte (crisis)communicatie. Het heeft de voorkeur om in Utrecht bij een pandemie van deze grootte inwoners te bereiken via massamediale campagnes in meerdere talen, wat helpt om de pandemie effectief te bestrijden. Daarnaast is het van belang om direct in te zetten op bereik van de bewoners die de taal niet machtig zijn en soms in hun eigen gemeenschap andere verhalen horen dan die van het Rijk. Die aanpak is intensief, maar effectief en geeft op langere termijn goede resultaten in verandering van kennis, houding en gewenst gedrag

8. *Tref voorbereidingen voor langdurige crises*

Deze aanbeveling gaat in op het belang van vooruitkijken naar volgende crises (die zich reeds hebben aangediend). Ons uitgangspunt is dat de aard van de crisis bepaald hoe de organisatie wordt ingericht en zo werken we ook nu met de Oekraïne-crisis en de opvang van asielzoekers en statushouders. We kijken ook verder vooruit. Voor de zomer is opdracht gegeven aan de afdeling Onderzoek om in de aanloop naar de VJN de middellange termijn maatschappelijke effecten van de Oekraïne oorlog en vluchtelingencrisis in beeld te brengen. Ook bereiden we ons voor op periodes van langdurige schaarste d.m.v. het uitwerken van de rol van de gemeente en van handelingsperspectieven voor inwoners en partners en d.m.v. een crisisoefening.

9. *Hou elkaar wel scherp*

Er ging veel goed, maar er is altijd ruimte voor verbetering en daar moeten we elkaar scherp op houden. Deze aanbeveling heeft direct raakvlakken met het visitatierapport 'Knooppunt van oplossingen' wat eerder eind 2021 verscheen.

10. *Ijk het crisiskompas*

Deze aanbeveling stelt een aantal relevante vragen waar het bestuur en de organisatie zich over zou moeten buigen in het kader van reflectie en evaluatie. Bijvoorbeeld de rolverdeling tussen gemeente en partners tijdens een (korte of langdurige) crisis. Hiervoor bereiden we een bijeenkomst voor in het najaar met stedelijke partners en netwerken. Of bijvoorbeeld het anticiperen op ethische dilemma's tijdens een crisis. Al eerder is in het college middels een moreel beraad gesproken over toegangsvraagstukken tijdens een pandemie; dit wordt met ons college in het najaar herhaald.

Wij nemen de aanbevelingen uit het rapport zeer ter harte. Hiermee geven we opvolging aan de aanbevelingen. Als de raad behoefte heeft aan een sessie over het rapport en de geleerde lessen van twee jaar coronacrisis, al dan niet in aanwezigheid van de onderzoekers, of interesse heeft in de te nemen voorbereidingen voor een (eventueel) nieuwe golf, dan organiseren we dat uiteraard graag.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,